

LIKKUTEI TORAH • SHIR HASHIRIM • MAAMAR 25

ביאור ע"פ באתי לגני

An Explanation of the Verse “I
Have Come into My Garden”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/shir-hashirim/25/

1 ביאור ע"פ באתי לגני

An explanation of the verse "I have come into My garden."

2 הנה עד חצות לילה הוא בחי' ירידה ומחצות ואילך מתחיל עליית שחרית ובמנחה התחלת הירידה

מעט מעט עד לילה ותתן טרף לביתה ראש לשועלים

Now, until midnight is the level of descent, and from midnight onward the ascent of Shacharis begins; and at Minchah [is] the beginning of the descent, little by little, until night: "And she gives food (teref) to her household," "a head to foxes."

(ועיין מזה בזהר ר"פ שלח דקנ"ו ב' ובפ' אמור ד"צ ע"א בשעתא דכנס"י [דכנסת ישראל] אתערת כו' ובמק"מ [ובמקדש מלך] ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם. ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] ר"פ צו שבליילה רחל יורדת לבריאה בזמן הגלות בסוד גלות ובזמן ביהמ"ק [בית המקדש] לתת טרף כו')

(And see on this in the Zohar, at the beginning of Parshas Shelach, folio 156b, and in Parshas Emor, folio 90a, [on] "At the hour when the Congregation of Israel (Knesses Yisrael) is aroused," etc., and in the Mikdash Melech and in the Ramaz there. And in the Ramaz at the beginning of Parshas Tzav: that at night Rachel descends to the World of Beriah (Creation): in the time of the exile, in the mystery of exile; and in the time of the Holy Temple, to give food, etc.

ועיין בזח"ג [בזהר חלק ג] בפ' בהר דק"ז סע"ב [סוף עמוד ב] מצורע דנ"ב ע"ב ויקרא ד"ג ע"א. ח"א [חלק א'] לך לך דצ"ב סע"א [סוף עמוד א] ויחי דרל"א ע"א ח"ב [חלק ב'] בא דל"ז ב' בשלח דמ"ו א' תרומה דקע"ב סע"ב [סוף עמוד ב]).

And see the Zohar, Part III, Parshas Behar, folio 107, end of side b; Metzora, folio 52b; Vayikra, folio 13a. Part I: Lech Lecha, folio 92, end of side a; Vayechi, folio 231a. Part II: Bo, folio 37b; Beshalach, folio 46a; Terumah, folio 172, end of side b.)

והנה הקב"ה ז"א שהוא מדות הנהגות העולם ובו מלוכש המוחין דאוי"א [דאבא ואימא] והמוחין המלוכשים בו הוא בחינת עלמא דאתכסיא.

Now, the Holy One, blessed be He, is Z'eir Anpin, which is the attributes (middos) by which the world is conducted; and in it is en clothed the intellect (mochin) of Abba and Imma (Chochmah and Binah). And the intellect en clothed in it is the level of the hidden world (alma de'iskasya).

(ר"ל [רוצה לומר] שהחכמה נעלמת בהמדות ועיקר הגילוי בעולמות הן המדות כו' כי חו"ב [חכמה ובינה] נקרא עלמא דאתכסיא הנסתרות לה' אלקינו וזו"נ [וזהיר אנפין ונוקבא] הן הנגלות דהיינו שע"י המדות הוא הנהגת העולמות.

(That is to say, Chochmah is hidden within the attributes, and the main revelation in the worlds is the attributes, etc. For Chochmah and Binah are called the hidden world, "The hidden things belong to Havayah our G-d," and Z'eir Anpin and Nukva are "the revealed things"; that is, through the attributes is the conduct of the worlds.

ולכן אפילו בחינת המוחין דא"א [דאבא ואימא] המתלבשים בז"א הן נעלמות בבחינת העלם כו' ועוד זאת כי גם בהמדות עצמן אין המוחין מתגלים רק ע"י שמתלבשים בנה"י [בנצח הוד יסוד] דאבא ואימא שהן בחי' לכושים להמוחין וע"י לכושים אלו הם מתלבשים בהמדות וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שער למ"ד פ"ב [פרק ב']

Therefore even the level of the intellect of Abba and Imma that is encloded in Z'eir Anpin is hidden, in the aspect of concealment, etc. And more than this: even in the attributes themselves, the intellect is revealed only by being encloded in the Netzach, Hod and Yesod of Abba and Imma, which are the level of garments for the intellect; and through these garments they are encloded in the attributes, as is written in Etz Chaim, Sha'ar 30, chapter 2.

ונמצא א"כ כי חב"ד [חכמה בינה ודעת] דז"א דמצד אבא יש עליהם ב' כיסויים וב' מסכים כו' ועיין שער ל"א פ"ח [פרק ח'] וע' בהרמ"ז [בהרב משה זכות] ר"פ בהעלותך (בדף קמ"ח ע"ב) בד"ה ת"ח [תא חזי] אילנא דחיי.

It follows, then, that the Chochmah, Binah and Daas (knowledge) of Z'eir Anpin that are from the side of Abba have two coverings and two screens over them, etc.; and see Sha'ar 31, chapter 8; and see the Ramaz at the beginning of Parshas Beha'aloscha (on folio 148b), in the passage beginning "Come and see: the Tree of Life."

והנה ידוע ג"כ בענין כי אל דעות שמלמטה למעלה אצל המקבל נקרא למטה היש

Now, it is also known, regarding the matter of "For a G-d of knowledges (de'os)," that from below to above, from the perspective of the recipient, what is below is called yesh (existence),

ומה שלמעלה הוא אין מפני שאינו מושג משא"כ מלמעלה למטה אצל המשפיע נקרא למעלה היש וכל מה שלמטה נק' אין כי כלא חשיב לגביה.

and what is above is ayin (nothing), because it is not grasped; whereas from above to below, from the perspective of the giver, what is above is called yesh, and everything that is below is called ayin, for it is considered as nothing in relation to it.

שהרי מבחי' התחתונה שבמשפיע נשפע להמקבל ומזה לבד כל התהוותו ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] רגלי החיות כנגד כולם כו' שוקי החיות כנגד כולן כו'

For indeed, from the lowest level within the giver [the flow] is given to the recipient, and from this alone is its entire coming into being. And therefore our Sages, of blessed memory, said, "The legs of the chayos (the holy creatures) are equal to all of them," etc., "the shins of the chayos are equal to all of them," etc.

ועד"ז גם כאן מה שנמשך ממוחין דא"א [דאבא ואימא] לז"א אינו אלא בחי' הארה ונקודה בעלמא מלובשת בז"א.

And in the same way here too: what is drawn from the intellect of Abba and Imma to Z'eir Anpin is only the level of a radiance and a mere point, en clothed in Z'eir Anpin.

3 וזהו ענין שם אלקים שנזכר במעשה בראשית בכל יום מששת ימי בראשית. כי הנהגת המדות הם ששת ימי בראשית יהי אור יהי רקיע כו'

And this is the matter of the Name Elokim, which is mentioned in the work of creation on each of the six days of creation. For the conduct of the attributes (middos) is the six days of creation, "Let there be light," "Let there be a firmament," etc.,

וכולם בחכמה עשית שהחכמה מתלבשת במדות אלא שהמשכה זו הוא ע"י שם אלהים שהוא בחינת צמצום (ול"ב אלקים דעובדא דבראשית הם ל"ב נתיבות החכמה שהחכמה מתחלקת לל"ב נתיבות והם בחי' צמצום והעלם כו') לצמצם ההמשכה

and "You have made them all with Chochmah (wisdom)," for Chochmah is en clothed in the attributes; except that this drawing-down is through the Name Elokim, which is the level of tzimtzum (contraction) (and the thirty-two [Names] Elokim of the work of creation are the thirty-two paths of Chochmah, for Chochmah divides into thirty-two paths, and they are the level of contraction and concealment, etc.), to contract the drawing-down.

משא"כ בשבת שהיא התגלות מוחין דאבא

Whereas on Shabbos, which is the revelation of the intellect (mochin) of Abba

(שז"א מלביש לעצמיות המוחין דאבא כו' וכן המל' עולה במקום אבא במנחה וגם במוסף היא במקום אימא ממש ומקבלת מז"א שבתוכו אור אבא ממש. וע' פע"ח [פרי עץ חיים] שער העמידה) (ס"פ י"ד)

(for Z'eir Anpin enclothes the essence of the intellect of Abba, etc.; and likewise Malchus (sovereignty) rises to the place of Abba at Minchah, and at Musaf too she is in the very place of Imma, and receives from Z'eir Anpin, within which is the very light of Abba. And see Pri Etz Chaim, Sha'ar HaAmidah) (end of chapter 14).

וע' בהרמ"ז [בהרב משה זכות] פ' פקודי (דר"כ ע"ב) בענין מזמור שיר ליום השבת טוב להודות כו'

And see the Ramaz on Parshas Pekudei (folio 220b), on the matter of "A psalm, a song for the Shabbos day. It is good to give thanks," etc.

לכן נאמר בשבת ויכל אלהים וכתב אח"כ ביום עשות הוי' אלהים כו'. והנה עדי"ז הוא ג"כ ענין עסק התורה לשמה כי אורייתא מחכמה נפקת

Therefore, regarding Shabbos it is said, "And Elokim finished," and afterwards it is written, "On the day that Havayah Elokim made," etc. Now, in the same way is also the matter of occupation with the Torah for its own sake (lishmah), for "the Torah comes forth from Chochmah."

ולכן על ידי אתערותא דלתתא כל העוסק בתורה למטה לשמה הקב"ה שהוא ז"א קורא ושונה כנגדו שהוא ענין המשכת מוחין לז"א מעצמיות מוחין דאבא כו'

And therefore, through an arousal from below, whoever occupies himself with the Torah below for its own sake, the Holy One, blessed be He, who is Z'eir Anpin, reads and studies opposite him. This is the matter of drawing intellect into Z'eir Anpin from the essence of the intellect of Abba, etc.,

שלמעלה מעלה מהארת החכמה המתלבשת במדות ע"י שם אלקים להנהגת העולמות וחיותן כו' שהוא רק בחי' צמצום

which is far, far above the radiance of Chochmah that is enclothed in the attributes through the Name Elokim, for the conduct of the worlds and their life-force (chayus), etc., which is only the level of tzimtzum.

ולכן הן נק' אין וכלא חשיב לגבי עצמיות המוחין דאבא כנ"ל (ועיין בזהר ויקרא) (ד"יג ע"א) שעל עסק התורה נאמר שאו ידיכם קדש וברכו את הוי". את תברך לקב"ה [לקודשא בריך הוא] כו'

And therefore they are called ayin, and are considered as nothing in relation to the essence of the intellect of Abba, as mentioned above. (And see the Zohar, Vayikra) (folio 13a), that concerning occupation with the Torah it is said, "Lift up your hands [to] holiness (kodesh), and bless Havayah": "You shall bless the Holy One, blessed be He," etc.

והיינו כנ"ל שממשיכים לז"א הנק' הקדוש ב"ה מבחי' אור אבא שהוא בחי' קדש העליון ועמ"ש מזה בד"ה צאינה וראינה

That is, as mentioned above: one draws into Z'eir Anpin, which is called the Holy One, blessed be He, from the level of the light of Abba, which is the level of the supernal holiness (kodesh). And see what is written on this in the discourse beginning "Go out and gaze."

וגם בענין כי אל דעות הנה התורה היא המשכת דעת עליון וכנודע שהתורה נק' תורת אמת כו' שממשיכים בז"א ע"י עסק התורה.

And also regarding the matter of "For a G-d of knowledges": behold, the Torah is the drawing-down of the higher Daas (knowledge), and, as is known, the Torah is called "a Torah of truth," etc., which one draws into Z'eir Anpin through occupation with the Torah.

4 ועוד פי' לשמה לשם הי"א להמשיך הארה היוצא מיסוד דאבא להמתיק דיני לאה כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער י"ז ריש שער הנהגת הלימוד

A further explanation: lishmah (for its sake) [is read] leshem hei, "for the sake of the [letter] hei," to draw down the radiance that issues from the Yesod (foundation) of Abba, to sweeten the judgments of Leah, as is written in Pri Etz Chaim, Sha'ar 17, at the beginning of Sha'ar Hanhagas HaLimud (the Gate of the Conduct of Study).

והיינו ע"י הלימוד בעיון ובהעמקה כי לאה היא בחי' אותיות המחשבה מלי' דתבונה תחתית המדרגה דתבונה והתגלותה בחי' אותיות המגלים כל דבר

That is, through study with contemplation and depth. For Leah is the level of the letters of thought, the Malchus (sovereignty) of Tevunah [the lower level of Binah], the lowest rung of Tevunah, and its revelation: the level of letters, which reveal every matter.

ולכן נק' דינים וגבורות מחמת שהם מגבילים השכל לכלתי יתפשט בלי גבול וגם הם לבדם אין בהם שום שכל והראיה שיוכל לחשוב אותיות מבלי שידוע השכל שבהם

Therefore they are called judgments (dinim) and severities (gevuros), because they limit the intellect so that it should not spread forth without limit. And also, they by themselves contain no intellect at all; the proof is that one can think letters without knowing the intellect that is in them.

והנה ידוע שמוחין שבעולם התחתון הוא בחי' אותיות לגבי עולם העליון וכמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא גבי כאשר דברת לאמר

Now, it is known that the intellect (mochin) of the lower world is the level of letters relative to the higher world, as is written in the discourse beginning "And now, I pray, let [it] be great," regarding "as You have spoken, saying."

וכשלומד תורה אף שהוא מבין אך שהוא שלא בעיון הוא נק' בחי' אותיות ואין בו התגלות כ"כ [כל כך]

And when one studies Torah, even though he understands, yet since it is without contemplation, it is called the level of letters, and there is not so much revelation in it.

וכדי להמתיק דיני לאה להביא מוחין בתוך האותיות צריך להמשיך הארה מיסוד אבא הענין ידוע שמוח העיון ומוח הזכרון הוא בחי' חכמה שלמעלה מהבינה ונקר' [ונקרא / ונקראת / ונקראות] משכיל שמשם בא השכל

And in order to sweeten the judgments of Leah, to bring intellect into the letters, one must draw down a radiance from the Yesod of Abba. The matter is known: the mind of contemplation and the mind of memory is the level of Chochmah (wisdom), which is above Binah (understanding), and it is called maskil (the conceiver of intellect), for from there the intellect comes.

וצריך ללמוד בעיון עד שיומשך שכל מבחי' חכמה שבו מה שהיה תחלה צפון ונעלם ונעשו מוחין להאותיות ונמתקו דיני לאה ונעשה כן בכל העולמות מוחין להאותיות.

And one must study with contemplation until intellect is drawn from the level of Chochmah within him, what was at first hidden and concealed; and they become intellect for the letters, and the judgments of Leah are sweetened; and so, in all the worlds, they become intellect for the letters.

5 ולכן עיקר ההמשכה צ"ל מבחי' חכמה יסוד אבא כי בחכמה שורה אור א"ס ע"ד מ"ש דבאצי' איהו וגרמוהי חד משא"כ בבי"ע הוא ע"י מסך מבדיל

Therefore the main drawing-down must be from the level of Chochmah (wisdom), the Yesod (foundation) of Abba. For the Infinite Light (Or Ein Sof) rests in Chochmah, along the lines of what is written, that in the World of Atzilus (Emanation) "He and His vessels are one" (ihu vegarmohi chad); whereas in Beriah, Yetzirah and Asiyah it is through a dividing screen,

דהיינו ע"י התלבשות גמור דרך הבינה דאצילות

that is, through a complete enclothement by way of the Binah (understanding) of Atzilus.

ואף שבאצילות מאיר ג"כ ע"י החכמה כולם בחכמה עשית מ"מ חכמה דא"ק [דאדם קדמון] המלוכשת בחכמה דאצילות (ע' [עיינן] ע"ח [עץ חיים] שמי"ז פ"ג [פרק ג']) אינו נקי מסך כלל שאינו מסתיר ומעלים אור א"ס ב"ה מפני שהוא בחי' אין והחכמה מאין תמצא כח מ"ה [מה]

And even though in Atzilus too it shines by means of Chochmah, "You have made them all with Chochmah," nevertheless the Chochmah of Adam Kadmon [Primordial Man] that is enclothed in the Chochmah of Atzilus (see Etz Chaim, Sha'ar 47, chapter 3) is not called a screen at all, for it does not hide and conceal the Infinite Light, blessed be He, because it is the level of ayin (nothing): "and Chochmah is found from ayin," [for Chochmah is] ko'ach mah (the potential of "what").

ולכן ניצוץ אלקות שבכל א' וא' מישראל הוא מלוכש בבחי' חכמה שבו מחמת דלית מחשבה תפיסא ביה כלל ולכן אינו יכול להתלבש אלא בבחי' חכמה כמ"ש בס"ב [בספר של בינונים] פ"ח.

Therefore the spark of G-dliness that is in each and every one of Israel is enclothed in the level of Chochmah within him, since "no thought can grasp Him at all"; and therefore it cannot be enclothed except in the level of Chochmah, as is written in Sefer Shel Beinonim (Tanya), chapter 18.

6 והנה איתא בפע"ח [בפרי עץ חיים] ש"יז פ"ב [פרק ב'] בפ"י ויהי בחצי הלילה ויחרד האיש וילפת והנה אשה שוכבת מרגלותיו כו' ולכן ויחרד האיש כו' והיינו לפי שנדחית רחל למטה ולאח היא דינים וגבורות

Now, it is stated in Pri Etz Chaim, Sha'ar 17, chapter 2, in the explanation of "And it came to pass at midnight that the man was startled and turned over, and behold, a woman was lying at his feet," etc.: that this is why "the man was startled," etc.; that is, because Rachel has been pushed down below, and Leah is judgments and severities (gevuros).

ולכן נשתבחו אותם העוסקים בתורה אחר חצות שעייז ממשיך האור לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] דהיינו לבחי' רחל לתקנה לעליית שחרית וכמ"ש בזהר אמור (ד"צ ע"א)

And therefore those who occupy themselves with the Torah after midnight are praised, for through this one draws the light to Z'eir Anpin and Nukva, that is, to the level of Rachel, to rectify her for the ascent of Shacharis, as is written in the Zohar, Emor (folio 90a);

וגם שאז נמתקים דיני לאה עיין בזהר הרקיע פ' בא (בדף ל"ז ע"ב) ועיין בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בפ' אמור שם ידוע כו' אבל העיקר כו':

and also, that then the judgments of Leah are sweetened. See the Zohar HaRakia on Parshas Bo (on folio 37b), and see the commentary of the Ramaz on Parshas Emor there: "It is known," etc., "but the main thing," etc.

7 ב אך כיצד יגיע לבחינה זו להיות עיי עסקו בתורה המשכת עצמיות חכמה עילאה הנה לזה צריך להמשיך מבחי' יותר גבוה מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] דאצילות עד שמחמתו יומשכו מוחין דאבא למטה לז"א

2. But how is he to reach this level, that through his occupation with the Torah there should be a drawing-down of the essence of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah)? Now, for this one must draw from a level higher than the level of the higher Chochmah of Atzilus, so that by its force the intellect (mochin) of Abba will be drawn down below to Z'eir Anpin.

וכמו עד"מ הרב שצריך להסביר לתלמידו איזה שכל עמוק שמוכרח להיות שכלו בעצמו גדול יותר הרבה

As, by way of analogy, with a teacher who must explain some deep concept to his student: his own intellect must necessarily be much greater,

וגם בשעת ההשפעה מוכרח לעורר עצמיות שכלו להתייעץ איך להשפיע השכל העמוק להתלמיד שהוא קטן הרבה מהרב כו'

and also, at the time of imparting, he must arouse the essence of his intellect to deliberate how to impart the deep concept to the student, who is much smaller than the teacher, etc.

ועדי"ז יובן גם כאן בהנמשל שכדי להיות המשכת ח"ע [חכמה עילאה] בהמדות צ"ל מקור ההמשכה מלמעלה מהחכמה וזהו ענין אריתי מורי עם בשמי.

And in the same way it will be understood here too, in the analogue: for there to be a drawing-down of the higher Chochmah into the attributes (middos), the source of the drawing-down must be from above Chochmah. And this is the matter of "I have gathered My myrrh with My spice."

כי הנה הריח הוא מחוטם וטעם הוא בפה וחיך. הרי הריח גבוה יותר במדרגה שהחוטם יותר נעלה.

For behold, smell is from the nose, and taste is in the mouth and the palate. Thus smell is higher in rank, for the nose is more elevated.

8 וז"ש [וזהו שכתוב] ותהלתי אחטם לך וגם אנו רואים בחוש שהטעם הוא ע"י לעיסת המאכל ואז דייקא טועם החיך והגרון וגם כשהחיך טועם שוב אינו ראוי למאכליך.

And this is [the meaning of] what is written, "And [for] My praise I will restrain (echtom, from chotem, 'nose') for you." And we also see tangibly that taste comes through chewing the food, and specifically then do the palate and the throat taste; and also, once the palate has tasted, it is no longer fit to be eaten.

משא"כ כל זה בריח שתיכף ומיד מגיע לו הריח וגם כשהוא שלם ולכן אין הדבר כלה שחוזר ומריח כמה פעמי' [פעמים]

Whereas none of this is so with smell: the scent reaches him at once, immediately, and also while [the thing] is whole; and therefore the thing is not consumed, so that one smells it again many times.

וכך למעלה טעמים בחכמ' [בחכמה] גבי טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] שהיא ראשית האצילות משא"כ הריח הוא למעלה מאצילות חוטמא דעתיק (כמ"ש באדרא דק"ל ע"ב)

And so it is above: ta'amim (tastes) are in Chochmah, with regard to ta'amim, nekudos, tagin and osiyos (the cantillation notes, vowels, crowns and letters), [Chochmah] being the beginning of Atzilus; whereas smell is above Atzilus: the nose of Atik [the Ancient One] (chotma de'Atik) (as is written in the Idra, folio 130b).

(ופי' דכמו עד"מ הריח הוא בחי' מקיף משא"כ הטעם הוא בחי' פנימי ולכן הריח הוא קצת בחי' נצחי שלא יפסק ויכלה כמו שיכלה הטעם שכשהחך טועם שוב אינו ראוי למאכל שלפי שהטעם הוא בחי' פנימי הוא מוגבל ומצומצם יותר מן הריח.

(And the explanation is: just as, by way of analogy, smell is the level of makif (encompassing), whereas taste is the level of pnimi (inner), and therefore smell is somewhat of the level of the eternal, which will not cease and be consumed as taste is consumed, for once the palate tastes, it is no longer fit to be eaten; for since taste is the level of the inner, it is more limited and contracted than smell.

וכך למעלה שבאצילות הוא התלבשות האורות בכלים שהכלים מגבילים האור אבל בחי' עתיק הוא למעלה מהכלים ונקי' א"ס לגבי האצילות כנודע וזהו ענין לבעל החוטם אני מתפלל כו'

And so it is above: in Atzilus there is the enclothement of the lights in the vessels, and the vessels limit the light; but the level of Atik is above the vessels and is called Ein Sof (infinite) relative to Atzilus, as is known. And this is the matter of "To the Master of the Nose I pray," etc.

ובפי' הספ"ד [הספרא דצניעותא] לתלמיד האריז"ל [האריז' זכרנו לברכה] (פי"א דק"ח ע"א) כתב כי אורא שע"ג [שעל גבי] קרומא דמחפא על מו"ס [מוחא סתימאה] ממשיך דרך החוטם (וע' בי"ד סי' ל"א סי"ג ושם סי"ט ט"ו בשם שבילי אמונה)

And in the commentary on the Sifra deTzniusa by a disciple of the Arizal, of blessed memory) (chapter 1, folio 108a), he wrote that the air (avira) that is upon the membrane that covers Mocha Stima'ah (the hidden brain) extends by way of the nose. (And see Yoreh De'ah, section 31, paragraph 3, and there, paragraphs 9 and 15, in the name of Shevilei Emunah.)

וא"כ מובן שע"י החוטם עולה הריח למעלה מעלה גם ממו"ס [ממוחא סתימאה] וזהו ענין שהנשמה נהנית ממנו עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בע"ח [בעץ חיים] שער א"א ספ"ז שבאורא מאיר הדעת דע"י [דעתיק יומין] והוא נשמה דא"א

If so, it is understood that through the nose the scent rises far, far above, even beyond Mocha Stima'ah. And this is the matter of [the saying] that the soul derives pleasure from it, according to what is written in Etz Chaim, Sha'ar Arich Anpin [the Long Countenance], end of chapter 7: that in the avira there shines the Daas (knowledge) of Atik Yomin, and it is the soul (neshamah) of Arich Anpin.

ועי' מזה בביאור דפ' ציצית ועמ"ש מענין זה דריח בד"ה אלה מסעי כו' בענין ירדן ויריחו ובד"ה וישלח יהושע מן השטים כו'.

And see on this in the explanation of the section of Tzitzis; and see what is written on this matter of smell in the discourse beginning "These are the journeys," etc., regarding "the Jordan [at] Jericho," and in the discourse beginning "And Yehoshua sent from Shittim," etc.

9 וזהו וירח את ריח בגדיו לבושים שהוא מקיף וגם בגדיו לשון בוגדיו כמ"ש במדרש שהוא מן ההיפוך כמשל דברים החריפים כשממתיקים אותם נעשים מוטעמים ביותר כך ע"י המתקת הגבורות נעשה הריח

And this is [the meaning of] "And he smelled the fragrance of his garments (begadav)": garments, which are makif (encompassing). And also, begadav is an expression of bogdav (his traitors), as is written in the Midrash; for it comes from the reverse, like the analogy of pungent things, which, when they are sweetened, become exceedingly flavorful. So too, through the sweetening of the severities (gevuros), the fragrance comes into being.

כי הגבורות שרשן גבוה משכירת הכלים עקודים נקודים כו' והיינו על ידי תיקון שם מ"ה [שם מ"ה] כו' (ועמ"ש מזה בפ' תולדות ע"פ ראה ריח בני כו')

For the root of the severities is high, from the shattering of the vessels: Akudim [the bound lights], Nekudim [the dotted lights], etc.; that is, through the rectification of the Name Mah, etc. (And see what is written on this in Parshas Toldos, on the verse "See, the fragrance of my son," etc.)

ועד"ז נאמר לע"ל [לעתיד לבוא] על יצחק כי אתה אבינו שכעת הוא מדת הדין ואח"כ נמתק ע"י ישראל כו' And in the same way it is said, concerning the Time to Come, of Yitzchak, "For you are our father": for now he is the attribute of judgment, and afterwards it is sweetened through Israel, etc.

(ועי' בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] בישע"י [בישעיה] ע"פ ולא בכסף תגאלו כו') ומורי. הוא סור מרע. ובשמי. הוא ועשה טוב כו'.

(And see the Likkutei Torah of the Arizal on Isaiah, on the verse "And not with money shall you be redeemed," etc.) And "My myrrh" is "Turn away from evil," and "My spice" is "and do good," etc.

(וע' מ"ש בד"ה ויושט המלך לאסתר מענין ששה חדשים בשמן המור וששה חדשים בבשמים כו' ועוד מענין מור בד"ה חייב אינש לבסומי בפוריא) (ולקמן) ובד"ה נשא את ראש בני גרשון. גבי ענין מררי:

(And see what is written in the discourse beginning "And the king extended to Esther," on the matter of "six months with oil of myrrh and six months with spices," etc.; and further, on the matter of myrrh, in the discourse beginning "A person is obligated to become intoxicated on Purim") (and below), and in the discourse beginning "Take the count of the sons of Gershon," regarding the matter of Merari.

10 אכלתי יערי עם דבשי. יערי כל עץ נחמד כו' מלאכים שהנשמות מקבלים מהם ביוצר אור ובאהבה כו' כמשל אימת המלך מפני שרואה שרים רבים נופלים ומשתחווים לפניו ואהבתו מפני התקרבותו.

"I have eaten My honeycomb (ya'ri) with My honey." Ya'ri [read as "My forest"]: "every tree that is pleasant," etc., [that is,] angels, from whom the souls receive in [the blessings] Yotzer Or and Ahavah, etc.; as in the analogy of the awe of the king, because one sees many ministers falling down and prostrating themselves before him, and the love of him, because of one's being brought near [to him].

כך אהבת עולם אהבתנו חמלה גדולה ויתירה כו' וקרבתנו לשמך הגדול ישראל עלו במחשבה והמלאכ'י [והמלאכים] מרוח פיו כו'

So too, "With an everlasting love You have loved us; great and abundant compassion," etc., "and You have brought us near to Your great Name": Israel arose in [G-d's] thought, whereas the angels [are] from "the breath of His mouth," etc.

והכל כמשל האכיל' [האכילה] שמחיה את האדם וגם המאכל יש לו תיקון ועלייה ע"י האדם שמדומם צומח חי נכלל בבחי' אדם

And all of it is like the analogy of eating, which gives life to a person; and the food, too, has a rectification and an ascent through the person, for from mineral, vegetable [and] animal it becomes included in the level of man.

כך הנה הנשמות מקבלים מהמלאכים ומ"מ עי"ז גם המלאכים מתתקנים ונקי עבודה שמתעלים ג"כ בבחי' מ"ן [מ"ן נוקבין] ברחם הנוקי [הנוקבא] ע"י הנשמות ונמשך מ"ד [מ"ן דוכרין] ומברר את המ"ן [המ"ן נוקבין] והיו לבשר אחד.

So too: the souls receive from the angels, and nevertheless, through this the angels too are rectified; and this is called avodah (service), for they too are raised, as the level of mayin nukvin (feminine waters) in the womb of Nukva, through the souls; and mayin duchrin (masculine waters) are drawn down and refine the mayin nukvin, "and they become one flesh."

[ועיין בהרמ"ז [בהרב משה זכות] בזהר פרשה אמור ד"צ ע"א בד"ה מאן ביתה ונפקדים בתוך יסודה כו' ע"ש]:

(And see the Ramaz on the Zohar, Parshas Emor, folio 90a, in the passage beginning "Who are her household": "and they are deposited within her Yesod," etc.; see there.)

11 שתיתי ייני עם חלבי. ייני מוחין דאימא. חלבי מוחין דאבא המלובשי [המלובשים] במוחין דאימא (כעין מ"ש במ"א בפ"י מקרא קדש)

"I have drunk My wine with My milk." "My wine" is the intellect (mochin) of Imma; "My milk" is the intellect of Abba, which is en clothed in the intellect of Imma (similar to what is written elsewhere in the explanation of mikra kodesh, "a holy convocation").

והיינו מוחין ליניקה לגדל הולד כי ז"א כשהוא בבחי' עיבור הוא תלת כלילן גו תלת.

That is, the intellect for nursing (yenikah), to make the child grow. For Z'eir Anpin, when it is in the state of gestation (ibbur), is "three included within three."

ואח"כ בחי' לידה. ואח"כ בחי' יניקה שהמדות דז"א מקבלים מחו"ב [מחכמה ובינה] ועי"ז מתגדלים איבריו בבחי' ע"ס [עשר ספירות] כו'

Afterwards [comes] the stage of birth, and afterwards the stage of nursing, in which the attributes (middos) of Z'eir Anpin receive from Chochmah and Binah, and through this its limbs grow into the level of the Ten Sefiros, etc.

אך אינו פרצוף אבא עצמו רק המלוכשים בז"א ממש (ועמ"ש מזה בד"ה ע"פ השמים מספרים) ואינו מוחין דאימא.

But it is not the configuration of Abba itself, only those [aspects of it] that are actually encloded in Z'eir Anpin (and see what is written on this in the discourse on the verse "The heavens declare"); and it is not the intellect of Imma.

והכל שתיתי ייני עם חלבי שנבלע במקורו למעלה כו' (ועמ"ש במ"א בביאור מאמר הזהר פ' שלח) (דקע"א ע"א) ומסגיא חלבא דיניק כו'

And all of it is "I have drunk My wine with My milk": that it is absorbed in its source above, etc. (And see what is written elsewhere in the explanation of the statement of the Zohar, Parshas Shelach) (folio 171a), "and from the abundance of the milk that it nurses," etc.:

איך ע"י המשכת החלב במדות דז"א שע"י מתגדלים המדות ומתכללים להיות החסד כלול מע"ס [מעשר ספירות] עד"מ ע"י נשפע ג"כ למטה בבי"ע רבוי ההשפעות מבחי' החסד כו'

how, through the drawing of the milk into the attributes of Z'eir Anpin, whereby the attributes grow and become inter-included, so that Chesed (kindness), for example, comprises ten Sefiros, through this there also flows below, into Beriah, Yetzirah and Asiyah, an abundance of influences from the level of Chesed, etc.

ועמ"ש מענין חלב בפ' שלח בד"ה ויאמרו כו' טובה הארץ גבי פי' זבת חלב ודבש ובפ' ויחי ע"פ ולבן שנים מחלב.

And see what is written on the matter of milk in Parshas Shelach, in the discourse beginning "And they said," etc., "The land is good," regarding the explanation of "flowing with milk and honey"; and in Parshas Vayechi, on the verse "and teeth white from milk."

ובפ' תרומה בד"ה מי יתנך כו'. ובד"ה וארא אל אברהם כו' גבי פי' באל שדי מלשון ברכות שדים כו'

And in Parshas Terumah, in the discourse beginning "Who will make you," etc.; and in the discourse beginning "And I appeared to Avraham," etc., regarding the explanation of "as Kel Shaddai," from the expression "the blessings of the breasts (shadayim)," etc.

ושם נת' [נתבאר] ענין עיבור ולידה ויניקה בעבודת ה' ועיין בפרדס בערכי הכינויים ערך חלב ובשער ח' פ"ו ובוהר משפטים (דקכ"ב ע"ב) בענין רחוצות בחלב ובאדרא רבא דקל"ו ע"ב:

And there the matter of gestation, birth and nursing in the service of G-d is explained. And see the Pardes, in Sha'ar Erchei HaKinuyim, the entry "milk," and in Sha'ar 8, chapter 6; and the Zohar, Mishpatim (folio 122b), on the matter of "bathed in milk"; and in the Idra Rabba, folio 136b.

12 אכלו רעים. נשמות ישראל נקראו רעים לז"א כמ"ש למען אחי ורעי והענין הוא כי למוד התורה לשמה להמשיך אור א"ס ב"ה למטה.

"Eat, friends." The souls of Israel are called "friends" of Z'eir Anpin, as it is written, "For the sake of my brothers and my friends." And the matter is that the study of the Torah for its own sake [is] to draw the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, down below.

תורתו אומנתו פטור מתפלה. מפני שהוא המשיך אור א"ס ב"ה ממש. כי ואהיה אצלו אמון כו' [One whose] Torah is his occupation is exempt from prayer, because he has drawn down the Infinite Light, blessed be He, itself. For "And I was with Him as a nursling (amon)," etc.,

ושעשועי את בני אדם שהם טעמי מצות שהם בחכמה וחכמה הוא עדן שהוא תענוג הגם שלא נתגלה למטה וזהו ודברי ממש אשר שמתו בפ"ך

"and my delights are with the children of men": these are the reasons of the mitzvos, which are in Chochmah (wisdom); and Chochmah is Eden, which is delight, even though it has not been revealed below. And this is "and My words," My very words, "which I have placed in your mouth."

ונמצא אור אס ב"ה שוה ממש למטה בנפש כמו למעלה

It follows that the Infinite Light, blessed be He, is actually the same below, in the soul, as above.

ובכל ב"ע כולם נמשך אור א"ס בה עד למטה בנפש האדם ומעורר ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] התלבשו א"ס [אור אין סוף] ב"ה בחכמה כי כולם בחכמה עשית ולכן גם נשמות דצדיקים הם כמו רעים דלעילא:

And in all of Beriah, Yetzirah and Asiyah, in all of them, the Infinite Light, blessed be He, is drawn down to the soul of man below; and through the arousal from below he arouses the enclothement of the Infinite Light, blessed be He, in Chochmah, for "You have made them all with Chochmah." And therefore the souls of tzaddikim, too, are like the "friends" above.

13 שתו ושכרו דודים. פ"י דודים הם זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] כמ"ש בזהר (ויקרא דף ד' ע"א) והיינו לפי שיחודם הוא לעתים ואינן בבחי' רעים דלא מתפרשין ולכן הם בבחי' צמאון שהצמאון מיסוד האש כלתה נפשי.

"Drink and become drunk, beloved ones (dodim)." The meaning: the dodim are Z'eir Anpin and Nukva, as is written in the Zohar (Vayikra, folio 4a). That is, because their union is [only] at times, and they are not at the level of re'im (friends) "who are never parted." Therefore they are in a state of thirst, for thirst is from the element of fire: "my soul pines (kalsah)."

ולרוות הצמאון שתו מים הוי כל צמא לכו למים (ועמ"ש בד"ה והי' [והיה] מספר בני' [בני ישראל]) ואעפ"כ [ואף על פי כן] אח"כ ושכרו לעורר גבורות דאימא י"ן המשמח שנעשה חסדים למטה אשר ברא ששון ושמחה שהוא בחי' י"ן.

And to quench the thirst, "drink" water: "Ho, everyone who is thirsty, come to the water" (and see what is written in the discourse beginning "And the number of the children of Israel shall be"). And nevertheless, afterwards [comes] "and become drunk": to arouse the severities (gevuros) of Imma, the wine that gladdens, which become kindnesses (chasadim) below, "Who created joy and gladness," which is the level of wine.

משא"כ גבורות דזו"נ [דזעיר אנפין ונוקבא] שמשם יוכל להיות יניקת החיצונים לפי שהם גבורות דלתתא וכמו בחי' רשפי אש.

This is not so with the severities of Z'eir Anpin and Nukva, from which the external forces can draw nourishment, because they are the severities of below, like the level of "flashes of fire."

ע"ז אמר כל צמא לכו למים כו' אבל בחי' י"ן הוא בחי' שמחת הנפש בה' ועמ"ש בד"ה אסרי לגפן שהוא בחי' חמר חוורין עתיק כו'.

Of this it says, "Everyone who is thirsty, come to the water," etc. But the level of wine is the level of the soul's joy in G-d. And see what is written in the discourse beginning "Binding to the vine," that it is the level of chamar chivarin (white wine), Atik, etc.

אך עכ"ז [עם כל זה] זהו שייך בבחי' דודים משא"כ לעילא בבחי' רעים הוי בחי' שמן דבחד קטירא אתקטנא הוינא אכלו רעים אכילה הוי הבלעה במקורו

Yet even so, this belongs to the level of dodim; whereas above, at the level of re'im, it is the level of oil, for "With one bond I was bound"; "Eat, friends": eating is absorption into its source.

ולכן גם נשמות ישראל כמו רעים דלעילא ועמ"ש מענין מעלת השמן על בחי' יין בד"ה צאינה וראינה כו'

And therefore the souls of Israel, too, are like the "friends" above. And see what is written on the superiority of oil over the level of wine in the discourse beginning "Go out and gaze," etc.

בזהר פ"י פסוק באתי לגני כו' (ח"א [חלק א'] קס"ד סע"א [סוף עמוד א] דרל"ט ע"ב דרמ"ח א' ח"ג [חלק ג'] ד"ג ע"ב ד"ד ע"א דרכ"ו א' ב'. וע"ש דר"מ ע"ב דרמ"א א' וסע"ב [וסוף עמוד ב] דרמ"ב א' דרמ"ד א').

In the Zohar, the explanation of the verse "I have come into My garden," etc.: (Part I, folio 164, end of side a; folio 239b; folio 248a. Part III, folio 3b; folio 4a; folio 226a and b. And see there, folio 240b; folio 241a and end of side b; folio 242a; folio 244a.)

(ועמ"ש במ"א ע"פ מאמר הזהר פ' בראשית) (דכ"ז ע"ב) ע"פ אעשה לו עזר כנגדו דא משנה אתתא דההוא נער כו'

(And see what is written elsewhere on the statement of the Zohar, Parshas Bereishis) (folio 27b), on "I will make him a helper corresponding to him": "This is the Mishnah, the wife of that lad," etc.,

מענין בפלגות לילא קוב"ה [קודשא בריך הוא] אתי לאשתעשע עם צדיקייא בג"ע [בגן עדן] שאז נמשך הגילוי מעצמיות ח"ע [חכמה עילאה] כו'

on the matter of "At midnight the Holy One, blessed be He, comes to delight with the tzaddikim in Gan Eden": that then the revelation is drawn from the essence of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah), etc.

וכן משמע בזהר פ' בא (דל"ו ע"ב) דאיתא התם בשעתא דקב"ה [דקודשא בריך הוא] אתחזי על גנתא כל גנתא אתכנש ולא מתפרש מעדן כו' והיינו דההמשכה הקצובה בג"ע [בגן עדן] הוא מבחי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן.

And so it is implied in the Zohar, Parshas Bo (folio 36b), where it is stated: "At the hour when the Holy One, blessed be He, appears over the garden, the whole garden is gathered together and is not separated from Eden," etc. That is, the measured flow in Gan Eden is from the level of "And a river goes out of Eden to water the garden."

אבל בשעתא דקב"ה [דקודשא בריך הוא] אתחזי על גנתא נמשך בגנתא מעצמיות בחי' עדן ממש שלמעלה מבחי' ומדרגת ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן כו'

But "at the hour when the Holy One, blessed be He, appears over the garden," there is drawn into the garden from the essence of the level of Eden itself, which is above the level and rank of "And a river goes out of Eden to water the garden," etc.

וזהו כענין משנ"ת [מה שנתבאר] בד"ה ששים המה מלכות יתרון בחי' ומעין מבית ה' יצא על בחי' ונהר יוצא כו' ע"ש באריכות

And this is like what has been explained in the discourse beginning "There are sixty queens": the superiority of the level of "And a spring shall go out of the House of Havayah" over the level of "And a river goes out," etc.; see there at length.

וע"ד שנת' [שנתבאר] במ"א בד"ה להבין מ"ש בהגדה מצה זו יתרון בחי' מוחין דאבא על מוחין דאימא. ואפשר שזהו ענין מעין גנים. מעין דוקא.

And along the lines of what was explained elsewhere, in the discourse beginning "To understand what is said in the Haggadah, 'This matzah'": the superiority of the level of the intellect (mochin) of Abba over the intellect of Imma. And it may be that this is the matter of "a spring of gardens": "a spring," specifically.

וע"ש עוד בזהר פ' בא (דל"ו ע"א) ר' [רבין] שמעון אמר בשעתא דאתפלג ליליא כו' ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם.

And see further there, in the Zohar, Parshas Bo (folio 36a): "Rabbi Shimon said: At the hour when the night is divided," etc.; and in the commentary of the Ramaz there.

ועיין בזהר הרקיע פ' ויקרא (בדף י"ג) בד"ה שאו ידיכם כו' שבחצות הלילה נעשה זיווג או"א [אבא ואימא] ליתן מוחין כו'

And see the Zohar HaRakia on Parshas Vayikra (on folio 13), in the passage beginning "Lift up your hands," etc.: that at midnight the union of Abba and Imma takes place, to give intellect, etc.

ועיין מזה בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער ק"ש [קריאת שמע] שעל המטה ספ"ו ופרק י"א בד"ה ליקוטם. ועיין מק"מ [מקדש מלך] רפ צו (בדף כ"ו ע"ב).

And see on this in Pri Etz Chaim, Sha'ar Krias Shema she'al HaMitah (the Gate of the Shema at Bedtime), end of chapter 6, and chapter 11, in the section beginning "Likkutim." And see the Mikdash Melech at the beginning of Parshas Tzav (on folio 26b).

ועיין בזהר הרקיע פ' ויחי בפ"י מ"ש בתוספתא שבוהר פ' ויחי שם (דרל"ב סע"א [סוף עמוד א]) שרגא דדליק
אתחזי בליליא ביממא אסתתרת כו' ע"ש.

And see the Zohar HaRakia on Parshas Vayechi, in the explanation of what is said in the Tosefta in the Zohar, Parshas Vayechi there (folio 232, end of side a): "A lamp that burns is seen at night; by day it is hidden," etc.; see there.

ועמ"ש בד"ה להבין ענין משמח חתן בפ' צו פ"י וענין כשמחך יצירך בגן עדן מקדם כו' ועמ"ש בד"ה
וילקט יוסף בענין האי אור זרע ליה קוב"ה [קודשא בריך הוא] בגנתא כו' ע"ש:

And see what is written in the discourse beginning "To understand the matter of 'Who gladdens the groom,'" in Parshas Tzav, [on] the explanation and the matter of "As You gladdened Your creation in the Garden of Eden of old," etc.; and see what is written in the discourse beginning "And Yosef gathered," on the matter of "This light, the Holy One, blessed be He, sowed it in the garden," etc.; see there.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/shir-hashirim/25/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok